

EESTI JA EUROOPA TURISM 2014

EUROOPA TURISM

- Maailma Turismiorganisatsiooni (UNWTO) esialgsetel andmetel **kasvas** 2014.a. kokkuvõttes **väliturism kogu maailmas 4,7%** ehk sama palju, kui kasvas väliturism kogu maailmas ka 2013.aastal. Mitmepäevaste välisreiside arv jõudis 1,138 miljardini ¹ (allikas: *UNWTO World Tourism Barometer*, jaan. 2015). Seega oli 2014.a. kasv jätkuvalt suurem, kui nägi ette UNWTO pikaajaline prognoos (selle järgi peaks perioodil 2010-2020 väliturism kogu maailmas kasvama keskmiselt 3,8% aastas).
- **Ööbimisega välisreiside arv Euroopa riikidesse kokku kasvas 2014. aastal 4%** ehk 22 miljoni võrra, jõudes 588 miljonini. Reiside arv Põhja- ja Lõuna-Euroopasse kasvas 7% ning Lääne-Euroopasse 2%. **Kesk- ja Ida-Euroopa piirkonda reisimine vähenes 0,4%**, kuid piirkonna kui terviku negatiivne tulemus on olulisel määral seotud Venemaaga. Vähenenud on Venemaa elanike reiseid mitmetesse Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse, sh. eriti tugevalt nende tähtsuselt teise sihtkohta Ukrainasse. Poliitilise olukorra tõttu on samas vähenenud ka muude riikide elanike reiseid Ukrainasse ja Venemaale.
- 2015.aastal kasvab UNWTO prognoosi järgi reiside arv nii kogu maailmas kui ka Euroopas 3-4%.

EESTI TURISM

- Eesti majutusettevõtetes peatus 2014. aastal 3,1 miljonit sise- ja välituristi, mis oli 3,6% rohkem kui seni rekordilisel 2013. aastal. Majutatud siseturiste oli 1,1 miljonit (kasv 6%) ja majutatud välituriste oli 1,98 miljonit (+2%).
- Turistid veetsid majutusettevõtetes 5,8 miljonit ööd (+1,3%), sealhulgas siseturistid 1,89 miljonit ööd (+3,6%) ja välituristid 3,92 miljonit ööd (+0,3%).
- Siseturism kasvas nii suhtarvudes kui ka absoluutarvudes rohkem kui sissetulev turism, kuna sissetuleva turismi kasvu pidurdas tähtsuselt teise välituristu – Venemaa – turistide arvu langus.

SISSETULEV TURISM

- **2014. a. ööbis Eesti majutusettevõtetes 1,98 miljonit välituristi. Võrreldes 2013.a. rekordilise tulemusega kasvas nende arv 2% ehk 43 185 võrra. Nende veedetud ööde arv kasvas 0,3%, jõudes 3,92 miljonini.** Ööbimiste arvu tagasihoidlikum kasv võrreldes majutatute arvuga tuleneb eelkõige Soome, aga vähemal määral ka mitmete teiste riikide turistide viibimise kestuse lühenemisest.
- **Nii majutatud välituristide kui ka nende ööbimiste arv jõudis viiendat aastat järjest uue rekordini (joonis 1).** Kui kolmel eelneval aastal kasvas välituristide ööbimiste arv kõige rohkem tänu Vene turistide ööbimiste kiirele lisandumisele, siis **2014.aastal oli Venemaa absoluutarvudes suurimat langust näidanud välituristid.** Langust kompenseeris kasv muudelt turgudelt: **absoluutarvudes kõige rohkem kasvas Saksamaa turistide ööbimiste arv.** Absoluutarvudes suuremat kasvu näitas veel Läti, USA ja Jaapani turistide ööbimiste arv.
- Soome turu **osatähtsus** sissetulevas turismis jäi 2012. ja 2013.a. tasemele: nende ööbimised moodustasid 43% kõigist majutusettevõtetes veedetud välituristide ööbimistest (joonis 2). Vene turu osatähtsus vähenes uuesti 2012.a. tasemele (2014.a. moodustasid nende ööbimised 15,7% välituristide ööbimistest, 2012.aastal 15,5% välituristide veedetud öödest). Saksamaa ja Läti turuosa kasvas veidi (Saksamaa osatähtsus jõudis 6,2 protsendini ja Läti osatähtsus 4,3 protsendini). Rootsi turuosa aga vähenes jätkuvalt (moodustades 2014.aastal 3,8% välituristide ööbimistest). Kuna Rootsi turistide ööbimiste arv vähenes ja Läti turistide ööbimiste arv kasvas, tõusis Läti esmakordselt välituristide seas neljandale kohale, möödudes varem ööbimiste arvu poolest neljandal kohal olnud Rootsist. Joonisel kajastamata väiksema osatähtsusega sihtturgudest võiks ära märkida Jaapani 0,8% ja Hiina 0,5% turuosaga.
- **Välituristide ööbimiste arv kasvas tänu puhkusereiside lisandumisele. Ööbimised muudel eesmärkidel tehtud reisel vähenesid** (vt. järgnev tabel ja joonis 3). Välituristide ööbimisi puhkusereisidel oli 2,63 miljonit, võrreldes 2013.aastaga kasvas nende arv 42 319 võrra ehk 1,6%.

¹ Andmed on hinnangulised ja põhinevad riikide poolt seni avaldatud statistikal 2014.a. esimese 8-11 kuu kohta (andmete avaldamise kiirus on riigiti erinev).

Välituristide ööbimisi tööreisidel oli 781 685, võrreldes 2013.aastaga vähenes nende arv 10 612 võrra ehk 1,3%. Välituristide ööbimisi muudel reisidel oli 502 998, võrreldes 2013.aastaga vähenes nende arv 21 734 võrra ehk 4%. **Kõigil eesmärkidel tehtud reisirid olid 2013.aastaga võrreldes veidi lühemad.**

	Majutatud turistid, tuhandetes							Ööbimised (veedetud ööd), tuhandetes						
	2010	2011	2012	2013	2014	muutus 2014/13		2010	2011	2012	2013	2014	muutus 2014/13	
puhkusereis	1138	1318	1369	1398	1438	39,3	2,8%	2094	2508	2590	2592	2635	42,3	1,6%
tööreis	309	372	389	402	408	6,8	1,7%	587	735	757	792	782	-10,6	-1,3%
sh. konverentsi- ja seminarireis	38,0	47,4	48,1	59,7	59,2	-0,5	-0,8%	71,0	93,4	94,7	114	105	-9,0	-7,9%
sh. muu tööreis	271	324	341	342	349	7,3	2,1%	516	642	662	678	677	-1,6	-0,2%
muu reis	118	119	115	140	137	-2,9	-2,1%	523	506	476	525	503	-21,7	-4,1%
kokku	1564	1808	1874	1940	1983	43,2	2,2%	3204	3749	3823	3909	3919	10,0	0,3%

- Välituristide ööbimiste **regionaalne jaotus** 2014.aastal oluliselt ei muutunud (joonis 4). Tallinnas veedeti välituristide ööbimistest 64,8% (2013.aastal 64,2%). Välituristide ööbimised Tallinnas kasvasid veidi kiiremini (1,2%) kui Eestis tervikuna (kus need kasvasid 0,3%). Pärnus veedeti välituristide ööbimistest 12,3% ja Tartus 4,4% (mõlemas oli muutus 2013.aastaga võrreldes marginaalne). Tähtsuset neljanda ja viienda sihtkoha – Ida-Viru (4%) ja Saare maakonna (3,2%) – osatähtsus veidi vähenes, kuna välituristide ööbimiste arv vähenes mõlemas kümnendiku võrra. Ida-Virumaal tulenes see eelkõige Vene turistide ja Saare maakonnas Soome turistide ööbimiste arvu vähenemisest.

Turism Soomest

- Soomest saabunud turiste oli majutusettevõtetes 2014. aastal 915 540. Võrreldes 2013.a. rekordilise tulemusega kasvas nende arv 2,4% ehk 21 036 võrra.** Soome turistide veedetud öid oli majutusettevõtetes 1,69 miljonit ehk 0,1% vähem võrreldes 2013.a. rekordilise tulemusega.
- Seega vähenes teist aastat järjest veidi Soome turistide Eestis viibimise kestus. Kui 2013.aastal oli see seotud eelkõige nende viibimise kestuse lühenemisega Tallinnas, siis 2014. aastal tulenes see pigem nende viibimise kestuse lühenemisest muudes sihtkohtades (eelkõige Pärnus ja Pärnumaal, Läänemaal ja Ida-Virumaal).
- Absoluutarvudes kasvas nende ööbimiste arv ülekaalukalt kõige rohkem Tallinnas, seejärel Tartus, Harjumaal, Lääne-Virumaal ja Pärnu maakonnas (väljaspool Pärnu linna)** (vt. järgnev tabel). Tallinnas jõudis nende ööbimiste arv teist aastat järjest ja Tartus koguni neljandat aastat järjest uue rekordini (vt. järgnev tabel ja joonis 9).

	Soomest turistide ööbimised (veedetud ööd), tuhandetes					muutus (tuhandetes)			muutuse %	
	2010	2011	2012	2013	2014	2012/11	2013/12	2014/13	2013/12	2014/13
Kogu Eesti	1664,1	1677,1	1652,0	1691,0	1689,1	-25,2	39,1	-1,9	2,4%	-0,1%
Tallinn	935,8	957,2	946,8	974,6	989,6	-10,4	27,8	15,0	2,9%	1,5%
Pärnu mk	380,7	366,9	358,8	365,7	367,8	-8,1	6,9	2,1	1,9%	0,6%
sh.Pärnu	375,5	361,6	356,3	358,9	359,4	-5,3	2,5	0,6	0,7%	0,2%
Pärnu mk*	5,2	5,3	2,5	6,9	8,4	-2,8	4,3	1,6	172%	23%
Lääne mk	86,8	84,9	75,0	74,8	69,4	-9,9	-0,1	-5,4	-0,2%	-7%
Tartu mk	52,5	57,5	61,7	63,9	67,1	4,2	2,2	3,2	4%	5%
sh.Tartu	47,9	53,1	56,7	60,0	63,1	3,6	3,3	3,1	6%	5%
Tartu mk*	4,6	4,3	5,0	3,9	4,0	0,7	-1,1	0,1	-21%	2%
Saare mk	94,6	89,4	78,1	74,2	58,4	-11,3	-3,9	-15,8	-5%	-21%
Harju mk	32,8	43,3	53,5	54,6	56,9	10,1	1,1	2,2	2%	4%
Lääne-Viru	20,7	22,7	21,2	21,9	23,7	-1,4	0,7	1,9	3%	8%
Ida-Viru	22,8	19,9	16,5	22,3	19,1	-3,4	5,8	-3,2	35%	-14%
Valga mk	14,3	12,5	15,1	15,7	13,8	2,6	0,6	-1,9	4%	-12%

*väljaspool Tartu ja Pärnu linna. Allikas: Statistikaamet.

- Absoluutarvudes kõige rohkem vähenes nende ööbimiste arv Saare maakonnas, mis oli ka ühtlasi üks kahest sihtkohast Eestis, kus nende ööbimiste arv vähenes juba neljandat aastat järjest. Pikaajaliselt on seal vähenenud nii majutatud Soome turistide arv kui ka nende viibimise kestus (2005.aastal, mis oli Soome turistide ööbimiste arvu poolest senine rekordaasta Saare maakonnas, oli nende keskmine viibimise kestus seal 3,55 ööd, kuid järk-järgult on see vähenenud 2,67 ööni 2014.aastal). Teine sihtkoht, kus nende ööbimiste arv vähenes juba neljandat aastat järjest, oli Läänemaa, kuid seal oli langus siiski väiksem kui Saare maakonnas.

Turism Venemaal

- Venemaa, mis oli mitmel eelneval aastal üks kiiremini kasvavaid sihtturge kogu Euroopas, jõudis 2014.a. langusfaasi nii Eestis kui ka paljudes teistes Euroopa riikides.
- 2014.a. ööbis Eesti majutusettevõtetes 275 405 Vene turisti. See oli 9,6% ehk 29 239 võrra vähem kui 2013.aastal. Nende veedetud ööde arv oli 613 868 (langus samuti 9,6%).
- Jaanuaris, mis on aastaid olnud nende ülekaalukalt populaarseim kuu, lisandus ööbimisi 2013.a. jaanuariga võrreldes 9%. Veebruaris kasvas nende ööbimiste arv 5%. Alates märtsist hakkas aga nende ööbimiste arv vähenema ning aasta lõpu poole langus järjest süvenes: II kvartalis oli langus 7%, III kvartalis 10%, oktoobris 17%, novembris 18% ja detsembris koguni 46% (kõik võrdlused näitavad muutust võrreldes 2013. aasta sama perioodiga). 2014.a. juulist novembrini oli nende ööbimiste arv kõigil kuudel veidi väiksem juba ka 2012.a. vastava kuu tasemest. 2014.a. detsembri tulemus oli aga nii nõrk, et oli tunduvalt (19%) madalam isegi 2011.a. detsembrikuu ööbimiste arvust.

Vene turistide ööbimised (veedetud ööd) kuude kaupa. Allikas: Statistikaamet.

	Jaan.	Veebr.	Märts	Apr.	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.
2010	56 938	18 167	15 446	13 836	23 440	22 104	36 208	41 650	17 819	19 747	32 872	32 049
2011	87 850	20 822	29 180	27 931	32 573	32 115	56 414	52 112	27 116	28 340	36 241	45 211
2012	104 435	26 076	43 400	33 202	40 890	42 315	61 734	64 910	35 263	33 130	48 466	59 962
2013	115 330	32 018	48 850	35 514	61 014	45 786	68 311	68 358	39 900	38 509	58 226	67 527
2014	126 278	33 614	46 232	34 014	49 956	47 681	61 437	63 739	34 414	31 830	47 878	36 795

	Vene turistide ööbimised (veedetud ööd)					muutus				
	2010	2011	2012	2013	2014	2012/11	2013/12	2014/13	2013/12	2014/13
Kogu Eesti	330 276	475 905	593 783	679 343	613 868	117 878	85 560	-65 475	14%	-10%
Tallinn	217 186	301 029	369 803	417 454	362 966	68 774	47 651	-54 488	13%	-13%
Ida-Viru	51 601	78 399	99 247	108 854	98 073	20 848	9 607	-10 781	10%	-10%
Tartu mk	8 990	15 461	23 094	30 576	29 595	7 633	7 482	-981	32%	-3%
sh. Tartu	8 290	14 265	21 216	25 449	25 025	6 951	4 233	-424	20%	-2%
Tartu mk*	700	1 196	1 878	5 127	4 570	682	3 249	-557	173%	-11%
Pärnu mk	12 363	21 157	25 422	30 076	29 146	4 265	4 654	-930	18%	-3%
sh. Pärnu	11 795	20 708	24 285	29 022	27 565	3 577	4 737	-1 457	20%	-5%
Pärnu mk*	568	449	1 137	1 054	1 581	688	-83	527	-7%	50%
Harju mk	5 521	9 848	17 220	18 869	21 558	7 372	1 649	2 689	10%	14%
Valga mk	12 783	15 934	15 706	20 234	20 325	-228	4 528	91	29%	0,4%
Lääne-Viru	4 433	5 878	9 255	16 867	18 501	3 377	7 612	1 634	82%	10%
Saare mk	7 239	8 074	9 823	10 037	10 717	1 749	214	680	2%	7%
Põlva mk	4 382	11 712	13 489	14 223	9 804	1 777	734	-4 419	5%	-31%
Lääne mk	2 565	3 968	5 244	4 665	5 747	1 276	-579	1 082	-11%	23%
Võru mk	2 427	3 010	3 471	5 113	4 649	461	1 642	-464	47%	-9%
Jõgeva mk	66	536	572	496	1 049	36	-76	553	-13%	111%

*väljaspool Tartu ja Pärnu linna. Allikas: Statistikaamet.

- Aasta kokkuvõttes vähenes nende ööbimiste arv absoluutarvudes kõige rohkem nende populaarseimas sihtkohas **Tallinnas** (54 488 ööbimise võrra ehk 13%). Absoluutarvudes suuremat langust näitasid veel ööbimised nende tähtsusest teises sihtkohas **Ida-Virumaal** (10 781 ööbimise võrra ehk 10%) ning

väiksema osatähtsusega **Põlvamaal** (4419 ööbimise võrra ehk koguni 31%). Tallinnas ja Ida-Virumaal jäi 2014.a. näitaja veidi alla juba ka 2012.aasta näitajale. Põlvamaal aga oli langus nii suur, et 2014.a. Vene turistide ööbimiste arv oli tunduvalt väiksem isegi 2011.a. näitajast. Eestis tervikuna siiski ületas nende 2014.a. ööbimiste arv veidi (3,4%) 2012.aasta ööbimiste arvu.

- Mitmetes sihtkohtades nende ööbimiste arv aga isegi kasvas ja jõudis uue rekordini. Absoluutarvudes oli suurim kasv **Harjumaal**, seejärel **Lääne-Virumaal** ning seejärel **Läänemaal**. Lääne-Virumaa hea tulemus tulenes tugevast kasvust aasta esimese kolme kvartali jooksul, samas Harjumaal ja Läänemaal jätkus kasv ka IV kvartalis.
- Kõige suurem on Vene turu languse mõju Ida-Virumaa majutusettevõtetele, kuna Venemaa osatähtsus kõigest ööbimistest majutusettevõtetes on seal tunduvalt suurem kui teistes Eesti piirkondades: 2013.a. moodustasid Vene turistide ööbimised 30% Ida-Virumaa majutusettevõtetes veedetud öödest (Eestis keskmiselt 11,8%). 2014.a. moodustasid Vene turistide ööbimised Ida-Virumaa majutusettevõtetes veedetud öödest 28,6%, Eestis keskmiselt 10,6%.
- UNWTO esialgsel andmetel vähenesid 2014.aastal Venemaa elanike kulutused välisreisidele rublades arvestatuna 6% (sh. I kvartalis kasvasid need 10% ja II kvartalis 0,8%; III kvartalis aga vähenesid 6% ja IV kvartalis koguni 27% – 2013.a. sama perioodiga võrreldes). Uuringufirma *IPK International* Venemaa elanike välisreiside uuringu andmetel vähenesid nende välisreisid 2014.aastal 6%.
- 2014.a. kokkuvõttes vähenes nende ööbimiste arv Eestis 9,6% ning sama palju ka Tšehhis ja Leedus. Lätis oli langus veidi suurem (-10,6%) ning teistes Põhja- ja Ida-Euroopa riikides veelgi suurem (Poolas, Rootsis ja Norras 14% ning Soomes 17%). Nagu Eestiski, oli neis ja paljudes teistes Euroopa riikides langus 2014.a. IV kvartalis ja eriti detsembris märkimisväärselt suurem kui eelnevatel kuudel. Detailsem info arengute kohta teistes Euroopa riikides: <http://www.puhkaeestis.ee/et/eesti-turismiarenduskeskus/spetsialistile/turismistatistika> (fail Venemaa elanike välisreisid 2014.aastal).

Turism Lätist

- **Läti oli 2014.a. absoluutarvudes ööbimiste arvult üks suurimat kasvu näidanud välisturget.** Sealt saabunud turistide ja nende veedetud ööde arv jõudis juba neljandat aastat järjest uue rekordini. 2014.a. ööbis Eesti majutusettevõtetes 112 703 Läti turisti – 7223 võrra ehk 7% rohkem kui 2013.aastal. Nende veedetud ööde arv oli 170 279, mida oli 8% rohkem kui 2013.a.
- **Absoluutarvudes lisandus nende ööbimisi ülekaalukalt kõige rohkem Pärnus ning ka Pärnu maakonnas.** 2012. ja 2013.a. oli nende ööbimiste arv nii Saare kui ka Tartu maakonnas suurem kui Pärnu maakonnas (koos Pärnu linnaga). 2014.aastal nii Saare kui ka Tartu maakonnas nende ööbimiste arv veidi vähenes, Pärnu maakonnas aga kasvas tunduvalt. Sellest tulenevalt möödus Pärnu maakond Läti turistide ööbimiste arvult nii Saare kui ka Tartu maakonnast. Seega tõusis Pärnu maakond esmakordselt Läti turistide ööbimiste arvult Eesti sihtkohtade seas teisele kohale Tallinna järel (vt. tabel).
- **Pärnus** on Läti turistide ööbimiste arv kasvanud vähemalt 12 aastat järjest. 2014.aastal lisandus nende ööbimisi Pärnus tunduvalt kõigil kuudel. Absoluutarvudes oli ülekaalukalt suurim kasv augustis (mis on seotud Lottemaa avamisega), suhtarvudes aga kasvas nende ööbimiste arv Pärnus üle 100% nii juulis kui ka augustis. Samas tuleb märkida, et aasta kokkuvõttes Pärnus lisandunud 7577 ööbimisest moodustasid augustis lisandunud 2054 ööbimist vaid 27%. Märkimisväärselt lisandus Läti turistide ööbimisi Pärnus ka märtsist maini ja oktoobris. **Pärnu maakonnas** väljaspool Pärnut lisandus nende ööbimisi arvuks kõige rohkem juulis.
- Lisaks Pärnumaale näitas nende ööbimiste arv absoluutarvudes suuremat kasvu veel **Valgamaal** ja **Harjumaal**. Valgamaal kasvas nende ööbimiste arv tunduvalt kõigil kuudel alates aprillist; absoluutarvudes kõige suurem oli kasv augustis. Muudes suurema osatähtsusega sihtkohtades olid 2014.a. kokkuvõttes tulemused eelnevate aastatega võrreldes aga tagasihoidlikud. **Tallinnas, Saare maakonnas ning Tartu linnas ja maakonnas** Läti turistide ööbimiste arv veidi vähenes. Tartu linnas ja maakonnas eelnes sellele siiski märkimisväärne kasv 2012.-2013.aastal (mis algas pärast Ahhaa keskuse avamist Tartus).

	Läti turistide ööbimised (veedetud ööd)					muutus					
	2010	2011	2012	2013	2014	2011/10	2012/11	2013/12	2014/13	2013/12	2014/13
Kogu Eesti	112 122	130 154	152 491	158 031	170 279	18 032	22 337	5 540	12 248	4%	8%
Tallinn	56 117	65 947	69 969	70 138	69 579	9 830	4 022	169	-559	0,2%	-0,8%
Pärnu mk	14 955	15 629	17 652	18 257	27 143	674	2 023	605	8 886	3%	49%
sh. Pärnu	13 990	14 326	16 145	16 974	24 551	336	1 819	829	7 577	5%	45%
Pärnu mk*	965	1 303	1 507	1 283	2 592	338	204	-224	1 309	-15%	102%
Tartu mk	8 638	10 624	18 573	22 972	22 010	1 986	7 949	4 399	-962	24%	-4%
sh. Tartu	6 947	9 038	15 200	17 356	16 941	2 091	6 162	2 156	-415	14%	-2%
Tartu mk*	1 691	1 586	3 373	5 616	5 069	-105	1 787	2 243	-547	66%	-10%
Saare mk	15 616	19 130	20 806	20 257	19 691	3 514	1 676	-549	-566	-3%	-3%
Ida-Viru	4 545	4 717	5 545	6 030	6 839	172	828	485	809	9%	13%
Harju mk	2 847	3 831	5 932	5 596	6 630	984	2 101	-336	1 034	-6%	18%
Valga mk	2 413	2 420	2 831	2 875	4 376	7	411	44	1 501	2%	52%
Lääne-Viru	1 697	1 749	3 501	3 606	3 441	52	1 752	105	-165	3%	-5%
Võru mk	1 088	1 640	2 214	2 450	3 218	552	574	236	768	11%	31%
Lääne mk	1 217	825	1 007	1 477	2 003	-392	182	470	526	47%	36%

*väljaspool Tartu ja Pärnu linna. Allikas: Statistikaamet.

Muud välisriigid

- Saksamaa** turistide ja nende veedetud ööde arv ületas 2014.aastal mõnevõrra nende eelmist rekordit, mis pärines 2012.aastast. Saksamaa turiste ööbis Eesti majutusettevõtetes 2014.aastal 112 877 – see oli 11 281 võrra ehk 11% rohkem kui 2013.a. Nende veedetud öid oli 242 102, mida oli 15% rohkem kui 2013.a. Selle näitajaga oli Saksamaa 2014.a. absoluutarvudes suurimat ööbimiste kasvu näidanud välisriik, kuigi siin tuleb arvesse võtta, et sellele eelnes 2013.aastal ka suhteliselt suur langus. Kui 2013.aastal vähenes turism Saksamaalt kõigis Balti riikides, siis 2014.a. oli nende ööbimised kõigis Balti riikides taas kasvasid ja jõudsid uue rekordini (suur osa küllastajaid käibki reisi jooksul kõigis kolmes riigis). Suurim oli kasv Lätis, millele aitasid kaasa Riia avatud uued lennuühendused Saksamaale ning Riia kui kultuuripealinna staatus. Eesti puhul oli positiivseks teguriks ka mõningane lennuseduste suurendamine Saksamaalt Tallinna 2014.a. suvehooajal. Absoluutarvudes lisandus nende ööbimisi ülekaalukalt kõige rohkem Tallinnas (kus nende arv ka 2013.aastal kõige rohkem vähenes). Lisaks kasvas nende ööbimiste arv suuremal määral ka Jõgeva ja Saare maakonnas ning Pärnus.

	Saksa turistide ööbimised (veedetud ööd)					muutus					
	2010	2011	2012	2013	2014	2011/10	2012/11	2013/12	2014/13	2013/12	2014/13
Kogu Eesti	167 508	218 698	227 959	210 955	242 102	51 190	9 261	-17 004	31 147	-7%	15%
Tallinn	118 200	160 272	165 272	153 581	181 395	42 072	5 000	-11 691	27 814	-7%	18%
Tartu mk	12 774	12 572	14 631	15 240	14 891	-202	2 059	609	-349	4%	-2%
sh. Tartu	12 419	12 260	14 228	14 636	14 338	-159	1 968	408	-298	3%	-2%
Tartu mk*	355	312	403	604	553	-43	91	201	-51	50%	-8%
Saare mk	8 365	10 563	9 454	8 200	9 336	2 198	-1 109	-1 254	1 136	-13%	14%
Lääne-Viru	5 797	7 237	8 062	7 750	8 430	1 440	825	-312	680	-4%	9%
Pärnu mk	9 263	7 328	7 492	6 537	7 888	-1 935	164	-955	1 351	-13%	21%
sh. Pärnu	8 634	6 385	6 414	5 286	6 483	-2 249	29	-1 128	1 197	-18%	23%
Pärnu mk*	629	943	1 078	1 251	1 405	314	135	173	154	16%	12%
Ida-Viru	4 055	10 462	9 978	7 328	6 066	6 407	-484	-2 650	-1 262	-27%	-17%
Lääne mk	2 485	2 688	3 204	3 370	2 996	203	516	166	-374	5%	-11%
Harju mk	1 193	1 865	3 227	2 103	2 539	672	1 362	-1 124	436	-35%	21%
Jõgeva mk	554	327	239	354	2 427	-227	-88	115	2 073	48%	586%
Viljandi mk	959	919	1 389	1 719	1 707	-40	470	330	-12	24%	-1%
Valga mk	1 952	2 377	2 380	1 796	1 625	425	3	-584	-171	-25%	-10%

- **Rootsi** turistide ja nende ööbimiste arv vähenes kolmandat aastat järjest. Majutatud Rootsi turistide arv – 71 963 – oli 2350 võrra ehk 3% väiksem kui 2013.a., nende ööbimiste arv – 149 721 – oli 6% väiksem kui 2013.a. Kui kahel eelneval aastal vähenes nende ööbimiste arv absoluutarvudes kõige rohkem Tallinnas, siis 2014.aastal oli Pärnus absoluutarvudes mõnevõrra suurem langus kui Tallinnas (vt. järgnev tabel ja [joonis 11](#)). Pärnus kasvas 2013.aastal märkimisväärselt (20%) Rootsi turistide veedetud ööde arv tulenevalt pikemalt viibivate spaaklientide lisandumisest. 2014.a. aga vähenes nende ööbimiste arv seal taas. Pärnus majutatud Rootsi turistide arv kasvas 2014.aastal 0,1%, kuid tulenevalt lühemast viibimise kestusest vähenes veedetud ööde arv 11%.

	Rootsi turistide ööbimised (veedetud ööd)					muutus					
	2010	2011	2012	2013	2014	2011/10	2012/11	2013/12	2014/13	2013/12	2014/13
Kogu Eesti	168 165	179 523	161 460	159 813	149 721	11 358	-18 063	-1 647	-10 092	-1%	-6%
Tallinn	98 450	110 300	95 117	87 043	83 005	11 850	-15 183	-8 074	-4 038	-8%	-5%
Pärnu mk	34 635	31 998	34 656	41 321	36 796	-2 637	2 658	6 665	-4 525	19%	-11%
Sh. Pärnu	34 049	31 143	33 361	39 935	35 407	-2 906	2 218	6 574	-4 528	20%	-11%
Pärnu mk*	586	855	1 295	1 386	1 389	269	440	91	3	7%	0,2%
Saare mk	10 418	9 346	6 804	6 922	6 931	-1 072	-2 542	118	9	1,7%	0,1%
Tartu mk	6 199	7 339	6 857	5 921	6 531	1 140	-482	-936	610	-14%	10%
Sh. Tartu	5 974	7 046	6 215	5 683	6 176	1 072	-831	-532	493	-9%	9%
Tartu mk*	225	293	642	238	355	68	349	-404	117	-63%	49%
Lääne mk	4 186	5 153	4 794	5 394	3 993	967	-359	600	-1 401	13%	-26%
Ida-Viru	3 107	4 270	3 196	3 291	3 291	1 163	-1 074	95	0	3%	0%
Valga mk	5 526	5 220	4 600	4 031	3 138	-306	-620	-569	-893	-12%	-22%
Harju mk	2 370	2 623	2 457	2 171	3 004	253	-166	-286	833	-12%	38%
Lääne-Viru	1 450	1 211	1 072	1 660	1 244	-239	-139	588	-416	55%	-25%

*väljaspool Tartu ja Pärnu linna. Allikas: Statistikaamet.

- Tugev kasv kaugturgudelt (**USA, Jaapan, Hiina**) peegeldab üldist kasvutrendi nende riikide elanike välisreisides, millest on osa saanud paljud Euroopa riigid. Näiteks **Jaapani** turistide ööbimiste arv kasvas 2014.aastal Eestis 53%, Lätis 57% ja Leedus 39%; **Hiina** turistide ööbimiste arv kasvas Eestis 23%, Leedus 9% ja Lätis koguni 112%. **USA** turistide ööbimisi lisandus märkimisväärselt Leedus (+21%) ja Eestis (+17%), kuid Lätis nende ööbimiste arv veidi vähenes (-2%).

SISETURISM

- **2014.a. ööbis Eesti majutusettevõtetes 1,1 miljonit siseturisti. Võrreldes 2013. aastaga kasvas nende arv 6% ehk 63 020 võrra. Nende veedetud ööde arv oli 1,89 miljonit (+3,6%). Majutatud siseturistide arv jõudis kolmandat aastat järjest ja nende ööbimiste arv teist aastat järjest uue rekordini.** Uue rekordini jõudis siseturistide ööbimiste arv Pärnus ja Tartus ning Harju, Saare, Võru, Rapla ja Järva maakonnas (vt. järgnev tabel).
- Siseturistide ööbimisi puhkusereisidel oli 973 714, võrreldes 2013. aastaga kasvas nende arv 108 133 võrra ehk 12,5%. Siseturistide ööbimisi tööreisidel oli 2014.aastal 535 796, võrreldes 2013. aastaga vähenes nende arv 44 284 võrra ehk 7,6%. Ööbimisi muudel reisidel oli 380 655, võrreldes 2013. aastaga kasvas nende arv 1609 võrra ehk 0,4%.
- **Siseturistide ööbimised puhkusereisidel jõudsid kolmandat aastat järjest uue rekordini** ([joonis 12](#)). 2012.aastal ületasid need esmakordselt kriisieelset taset ja jõudsid uue rekordini. 2013.a. kasvasid need eelneva aastaga võrreldes 11,6% ja 2014.aastal 12,5%. **Tööreiside ööbimiste arvu rekord aga pärineb 2007.aastast.** Majanduskriisi ajal vähenesid ööbimised tööreisidel rohkem kui ööbimised puhkusereisidel. 2010.-2012.a. lisandus küll ööbimisi tööreisidel enam-vähem samas tempos kui ööbimisi puhkusereisidel, kuid 2013. ja 2014.aastal on areng olnud tagasihoidlikum (2013.a. lisandus ööbimisi tööreisidel eelneva aastaga võrreldes 3%, 2014.a. aga oli neid 2013.aastaga võrreldes 7,6% vähem). Ka ööbimisi muudel eesmärkidel (v.a. töö ja puhkus) on praeguseks jätkuvalt vähem kui enne majanduskriisi.
- **2013. aastaga võrreldes lisandus absoluutarvudes kõige rohkem siseturistide ööbimisi Pärnu maakonnas (koos Pärnu linnaga) ning seejärel Tallinnas.** (mõlemas kasvas tunduvalt puhkusereiside arv, kuid tööreiside arv samas vähenes). Suuremat kasvu näidanud sihtkohtadest võiks esile tõsta veel

Võru ja Harju ning ka Rapla, Saare ja Hiiu maakonda. Tallinnas, Pärnus, Harju, Saare ja Hiiu maakonnas kasvas siseturistide ööbimiste arv tänu puhkusereiside lisandumisele; ööbimised tööreisidel vähenesid kõigis nimetatud kohtades, v.a. Hiiu maakonnas. Võru- ja Raplamaal aga kasvas ööbimiste arv tänu (varasemast pikemate) tööreiside lisandumisele, kuigi mõnevõrra lisandus seal ka ööbimisi puhkusereisidel.

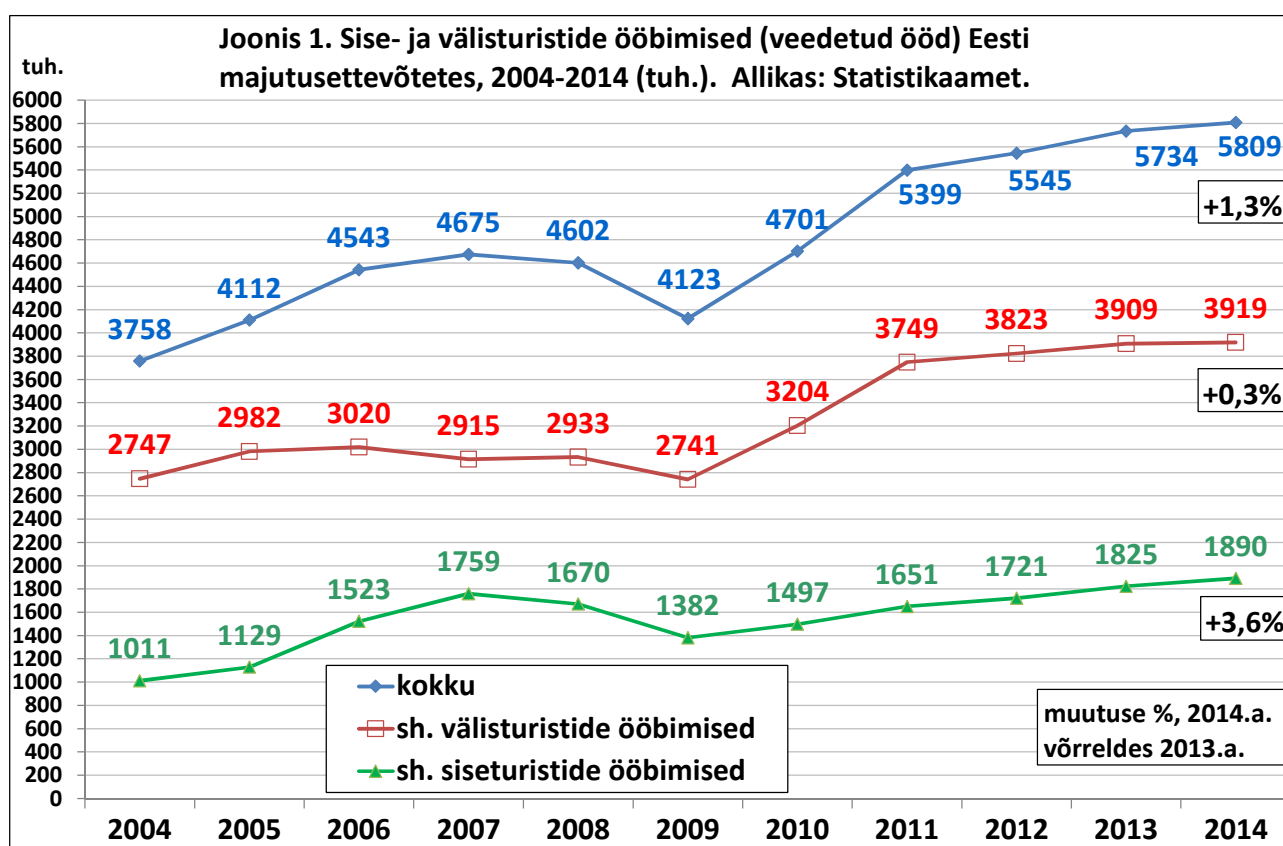
- **Pärnus** lisandus ööbimisi absoluutarvudes kõige rohkem veebruaris (kui seal toimusid vabariigi aastapäeva üritused) ning seejärel augustis (seotud eelkõige Lottemaa avamisega, kuid osalt oli augusti kasv kuude võrdluses nii suur ka seetõttu, et 2013.aastal oli august ainuke kuu, kui siseturistide ööbimiste arv Pärnus vähenes). **Pärnumaal** väljaspool Pärnu linna lisandus ööbimisi arvuliselt kõige rohkem juulis ja juunis, nendega võrreldes mõnevõrra väiksem oli kasv augustis ja ka septembris. **Tallinnas** kasvas siseturistide ööbimiste arv II poolaastal mõnevõrra rohkem kui I poolaastal ning absoluutarvudes kõige rohkem lisandus nende ööbimisi detsembris. Ilmselt on see seotud majutusettevõtete püüdlustega kompenseerida siseturistidele suunatud pakumistega mõnevõrra Vene turu suurt langust.
- Absoluutarvudes kõige rohkem vähenes siseturistide ööbimiste arv Lääne-Virumaal ning seejärel Viljandimaal. Lääne-Virumaal kasvas majutatud siseturistide arv 0,7%, kuid veedetud ööde arv vähenes 11%. Ööbimiste arv vähenes eelkõige tööreisidel, aga ka muudel (v.a. töö- ja puhkuse-) reisidel (2013.a. ööbis seal suur hulk tööga seoses pikemalt maakonnas viibivaid inimesi). Viljandimaal andis suurema osa langusest puhkusereiside vähenemine, kuigi vähenesid ka ööbimised tööreisidel.
- Siseturistide ööbimiste **regionaalne jaotus** muutus 2014.aastal vähe. Kahe suuremat kasvu näidanud sihtkoha – Tallinna ja Pärnu maakonna – osatähtsus veidi kasvas. Tallinnas veedeti siseturistide ööbimistest 16,8% (2013.aastal 16,1%). Pärnu maakonnas (koos Pärnu linnaga) veedeti 2014. aastal 14% siseturistide ööbimistest (2013. aastal 13%). Järgnesid Tartu maakond koos Tartu linnaga (10,6%), Ida-Virumaa (9,8%), Harjumaa (8,1%) ja Saare maakond (7,8%).

Siseturistide veedetud ööd majutusettevõtetes, allikas: Statistikaamet (*väljaspool Tartu ja Pärnu linna)

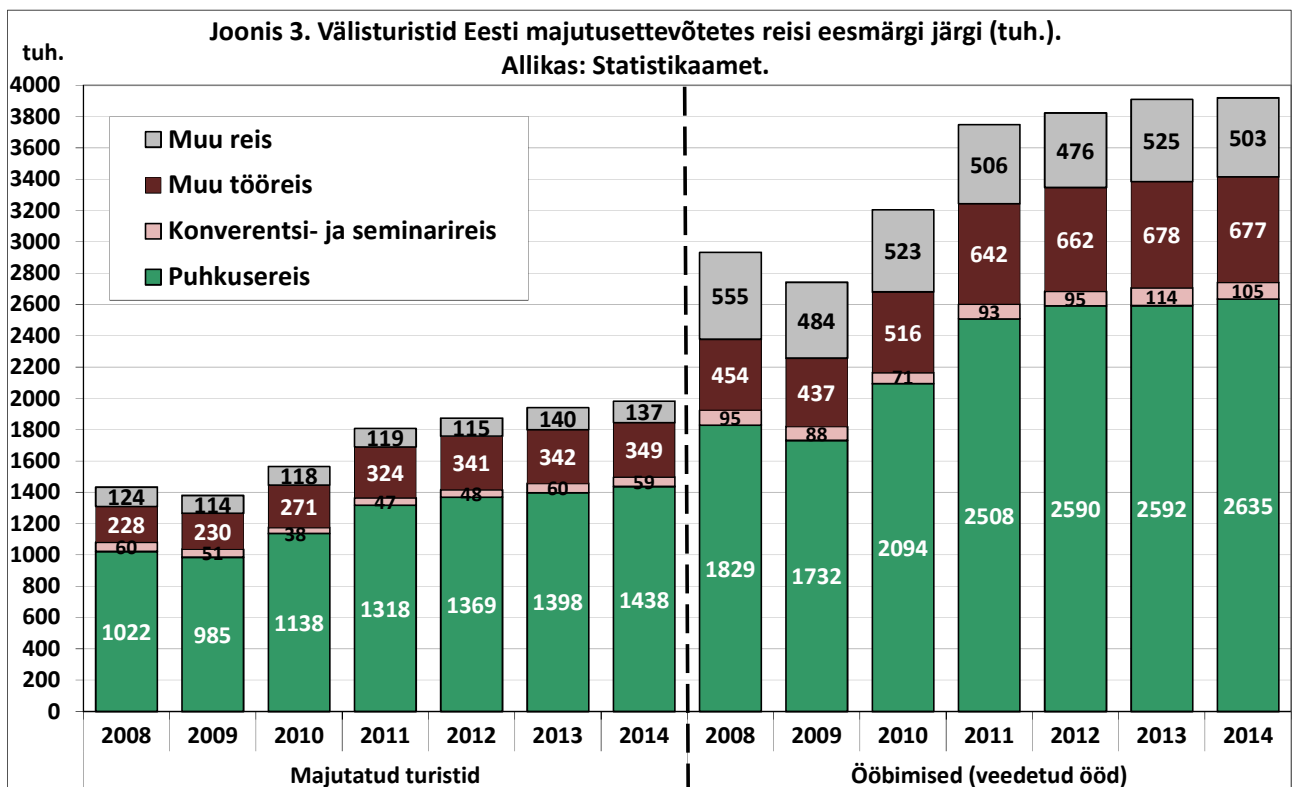
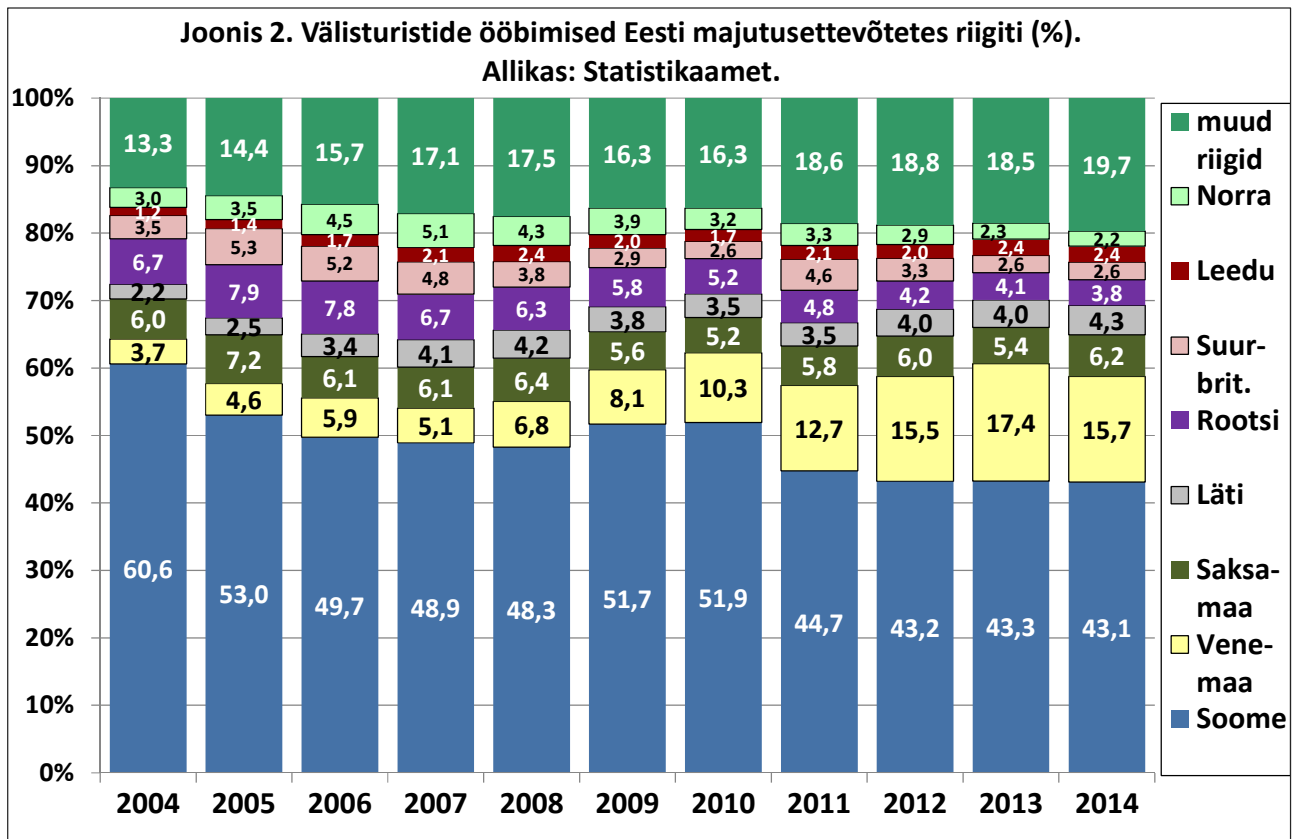
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	kasv 2014/13	
Tallinn	170 220	289 230	324 648	284 709	213 462	235 665	267 424	263 519	293 965	317 208	23 243	8%
Pärnu mk	168 000	209 461	238 909	224 754	187 327	200 741	221 478	233 800	237 427	263 858	26 431	11%
sh. Pärnu	107 479	159 474	193 513	176 748	145 520	153 019	165 145	183 244	189 507	207 360	17 853	9%
Pärnu mk*	60 521	49 987	45 396	48 006	41 807	47 722	56 333	50 556	47 920	56 498	8 578	18%
Tartu mk	82 683	120 001	132 082	156 534	132 733	145 023	175 608	194 329	202 418	201 119	-1 299	-1%
sh. Tartu	77 783	97 373	107 836	125 693	100 263	108 607	141 957	151 025	156 282	158 383	2 101	1%
Tartu mk*	4 900	22 628	24 246	30 841	32 470	36 416	33 651	43 304	46 136	42 736	-3 400	-7%
Ida-Viru	125 137	157 947	191 747	184 026	166 148	170 095	186 761	180 468	183 275	184 879	1 604	1%
Harju mk	58 770	77 607	116 142	103 067	68 362	88 550	113 403	146 947	143 578	152 639	9 061	6%
Saare mk	96 644	121 882	141 670	138 621	114 584	123 531	130 916	128 311	142 591	146 980	4 389	3%
Lääne-Viru	68 963	82 239	89 508	92 419	84 507	103 818	118 002	124 183	136 017	120 730	-15 287	-11%
Valga mk	115 265	154 541	146 927	131 404	100 532	105 200	100 689	99 476	100 214	101 934	1 720	2%
Lääne mk	50 876	54 302	79 777	63 232	67 052	63 245	66 523	79 660	90 277	89 617	-660	-1%
Võru mk	38 213	72 540	84 288	75 346	61 374	63 089	64 778	68 143	73 325	84 647	11 322	15%
Põlva mk	66 923	89 159	89 818	89 252	82 947	80 613	69 751	72 823	81 757	81 195	-562	-1%
Viljandi mk	27 710	34 845	47 406	45 750	35 321	39 177	47 778	51 261	56 635	48 791	-7 844	-14%
Jõgeva mk	18 618	16 115	28 149	22 666	15 702	21 300	28 667	20 807	24 250	26 886	2 636	11%
Hiiu mk	18 503	20 752	27 981	26 453	25 477	22 862	22 502	21 498	20 716	24 304	3 588	17%
Rapla mk	4 273	10 849	7 848	18 172	16 114	23 289	19 737	19 904	18 785	23 905	5 120	27%
Järva mk	18 320	11 493	12 145	13 145	10 188	10 761	16 510	16 369	19 477	21 473	1 996	10%

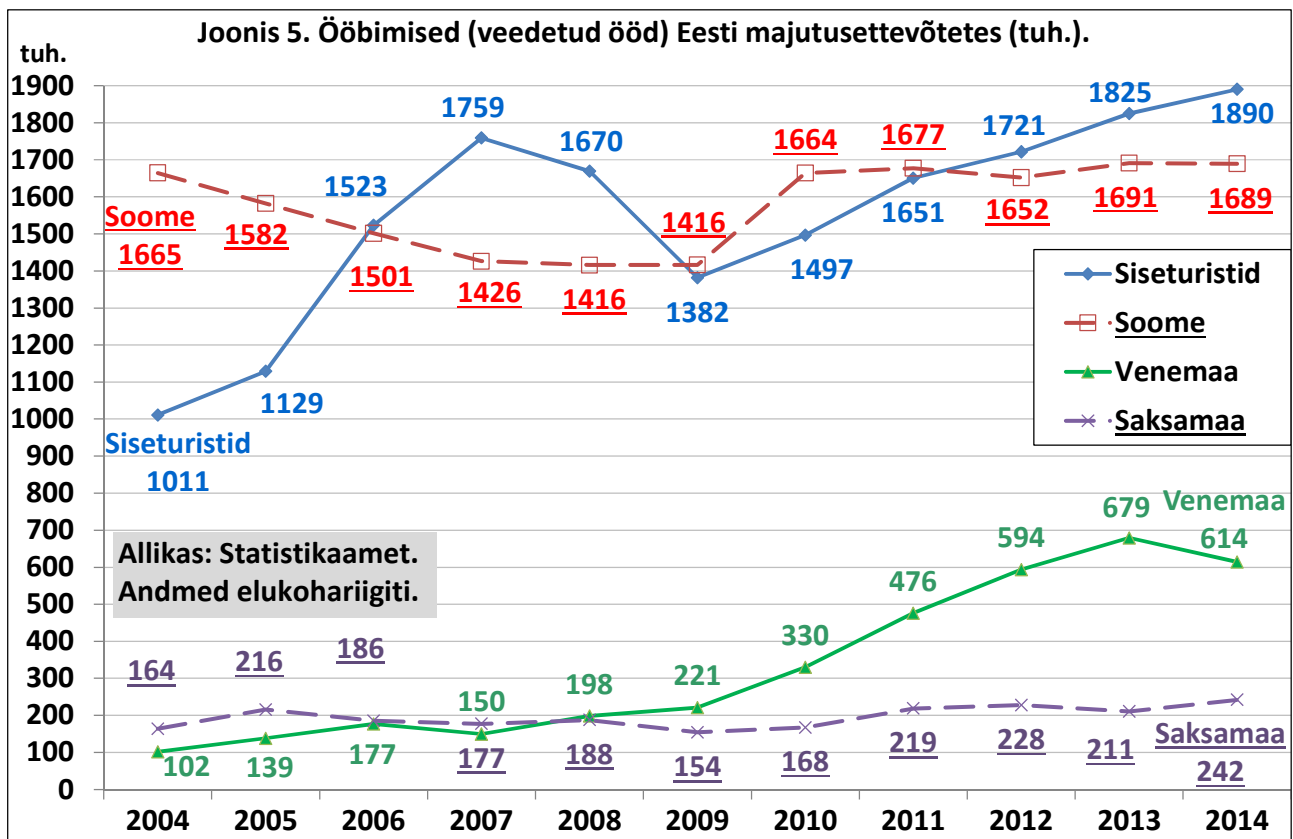
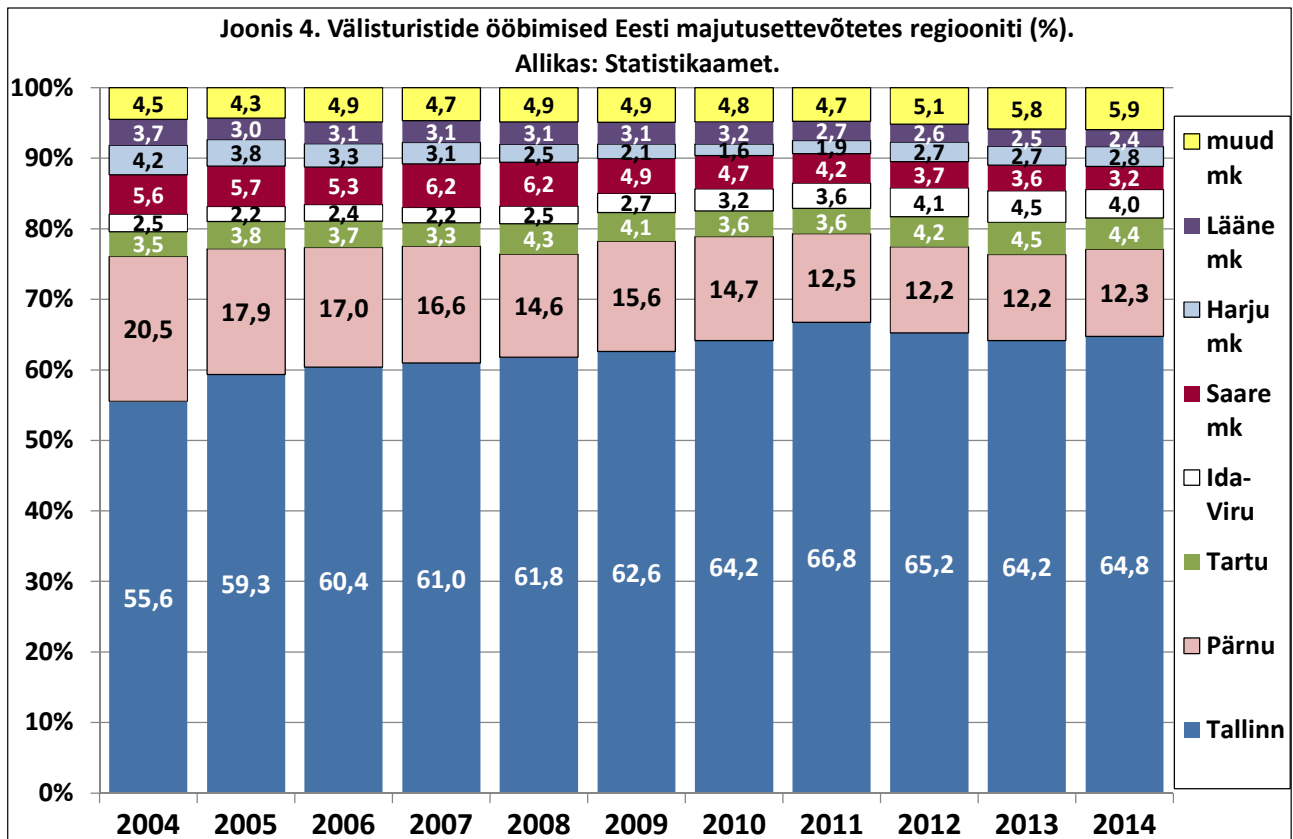
TURISMITULU JA MAJUTUSETTEVÖTETE SISSETULEKUD

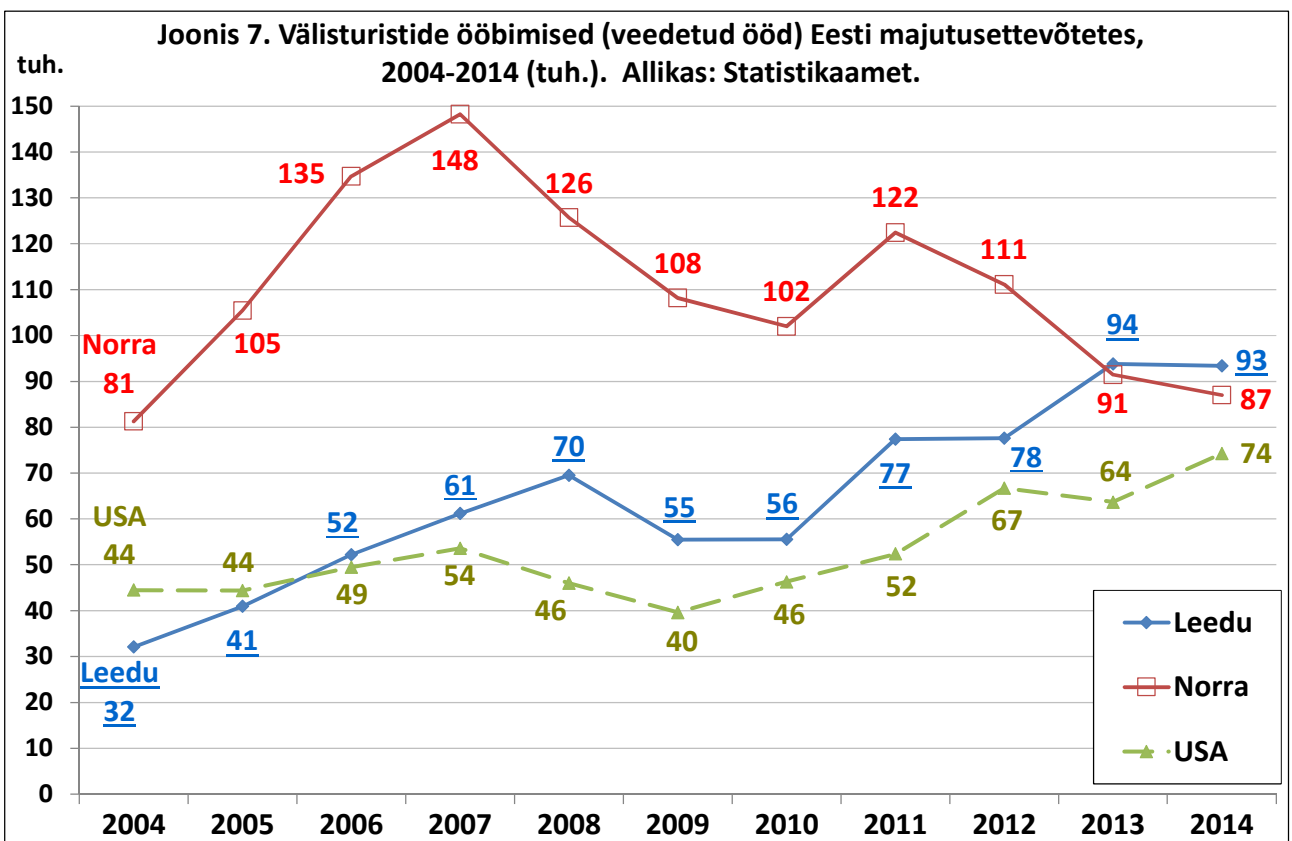
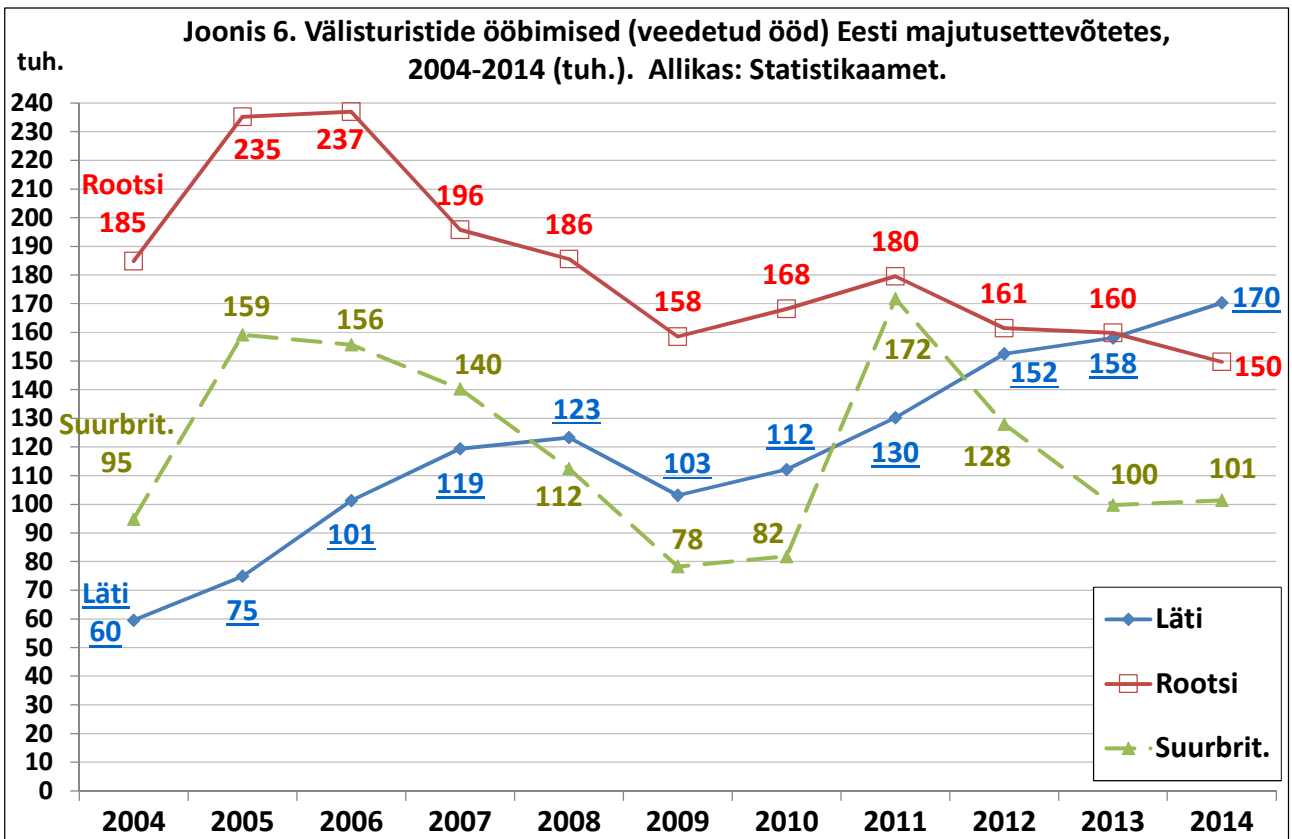
- Eesti Panga uuendatud andmetel² oli reisiteenuste eksport (välisküllastajate kulutused Eestis) 2014.aastal 1,37 miljardit eurot (kasv 2013.aastaga võrreldes 11% ehk 139 miljoni võrra). Reisijateveo eksport (välisküllastajate maksed Eesti transpordifirmadele) oli 2014.a. 313 miljonit eurot. Võrreldes 2013.aastaga kasvas see 5%. Kahe eelmise näitaja summa ehk **Eesti kogutulu väliturismist (turismiteenuste eksport) oli 1,68 miljardit eurot**. See kasvas 2013. aastaga võrreldes 10%. Seega jõudis turismiteenuste eksport **neljandat aastat järjest uue rekordini** (joonis 13). Turismiteenuste osatähtsus Eesti kaupade ja teenuste ekspordis oli 2014. aastal 10% (2013.aastal 9,2%). Turismiteenuste osatähtsus Eesti teenuste ekspordis oli 2014. aastal 31,6% (2013.aastal 31,3%).
- Eesti majutusettevõtete sissetulek majutusteenuste müügist** kasvas Statistikaameti andmetel neljandat aastat järjest veidi kiiremini kui ööbimiste arv. Kui 2014.a. kasvas (sise- ja välituristide) ööbimiste arv kokku 1,3%, siis Eesti majutusettevõtete sissetulek majutusteenuste müügist kasvas 6% (184,7 miljonilt eurolt 2013.aastal 196,7 miljonini 2014.aastal). See tähendab, et tulenevalt nii lisandunud nõudlusest kui ka kasvanud tegevuskuludest kasvas ööpäeva keskmine maksumus jätkuvalt veidi.

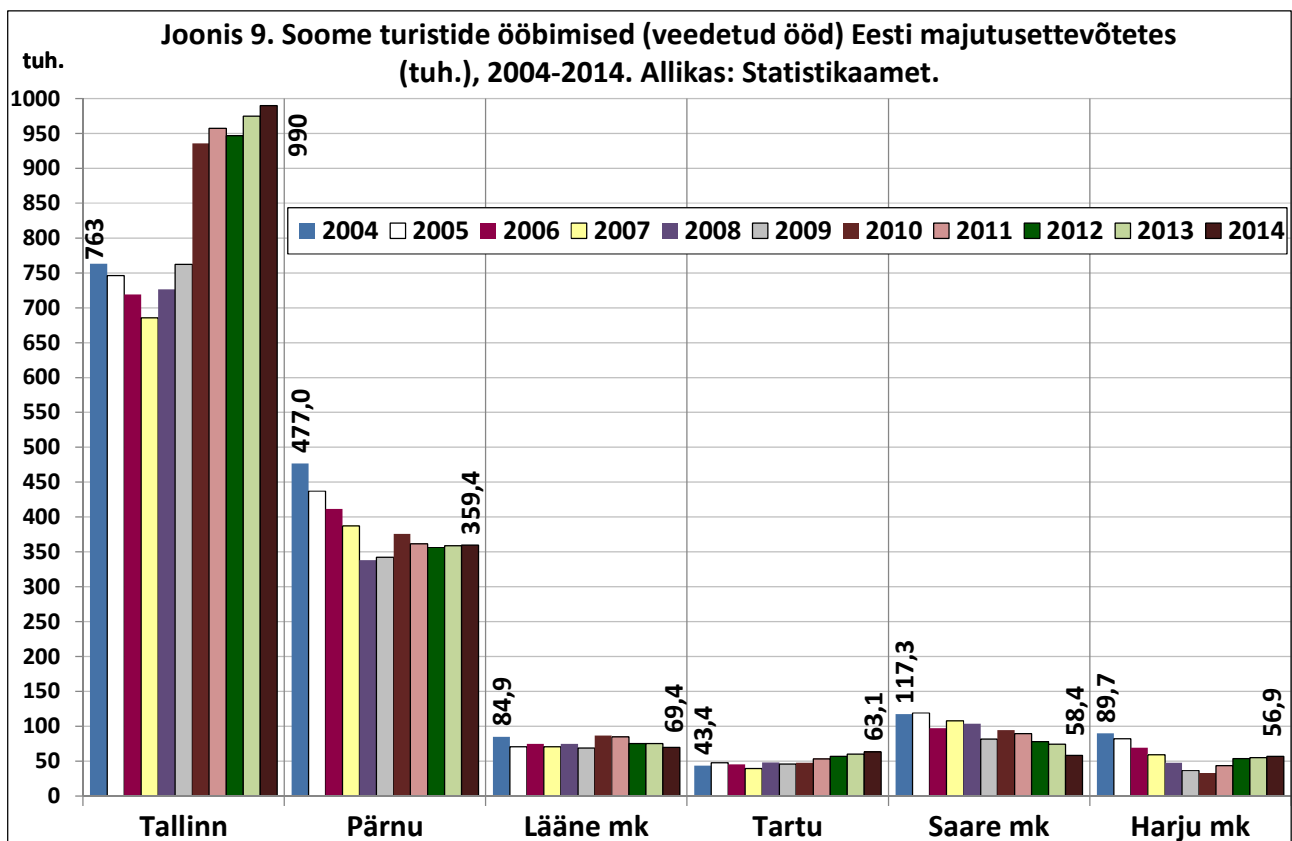
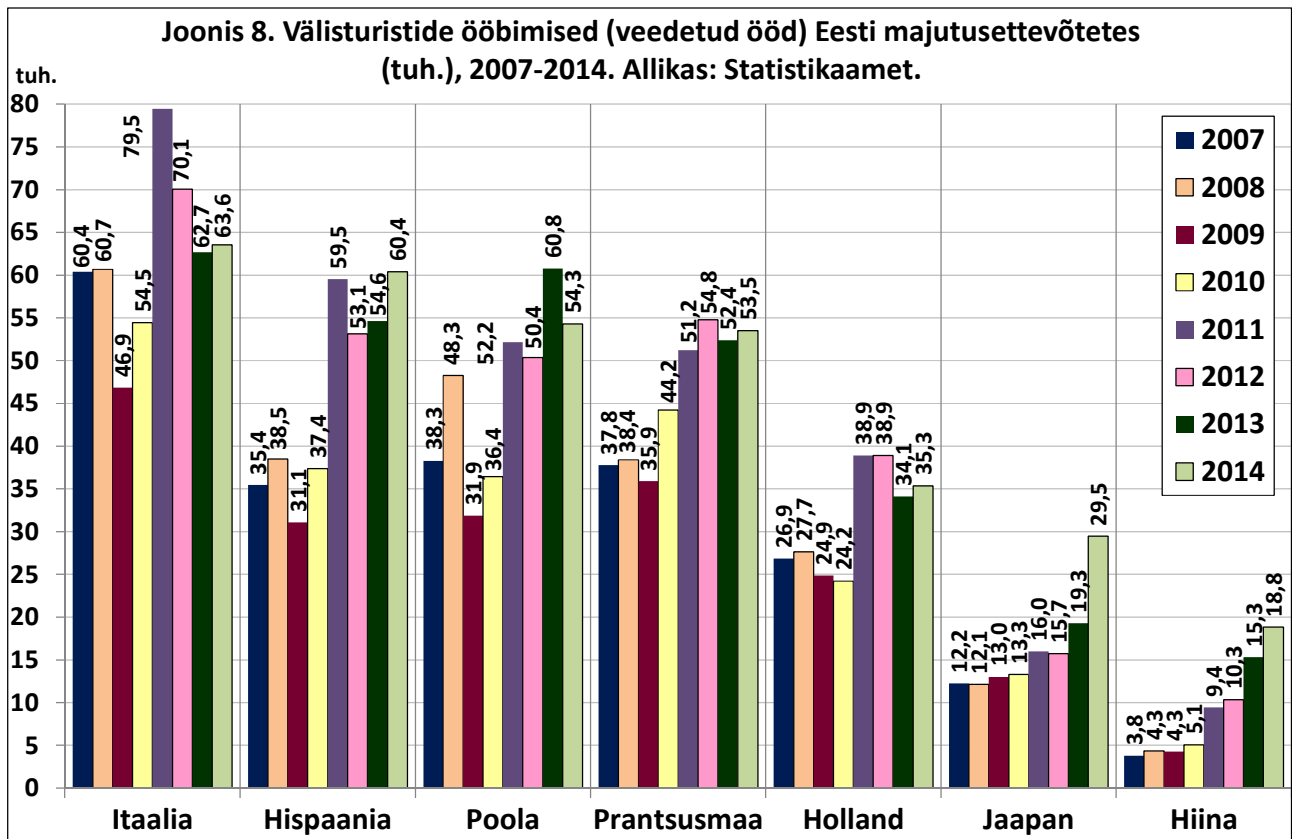

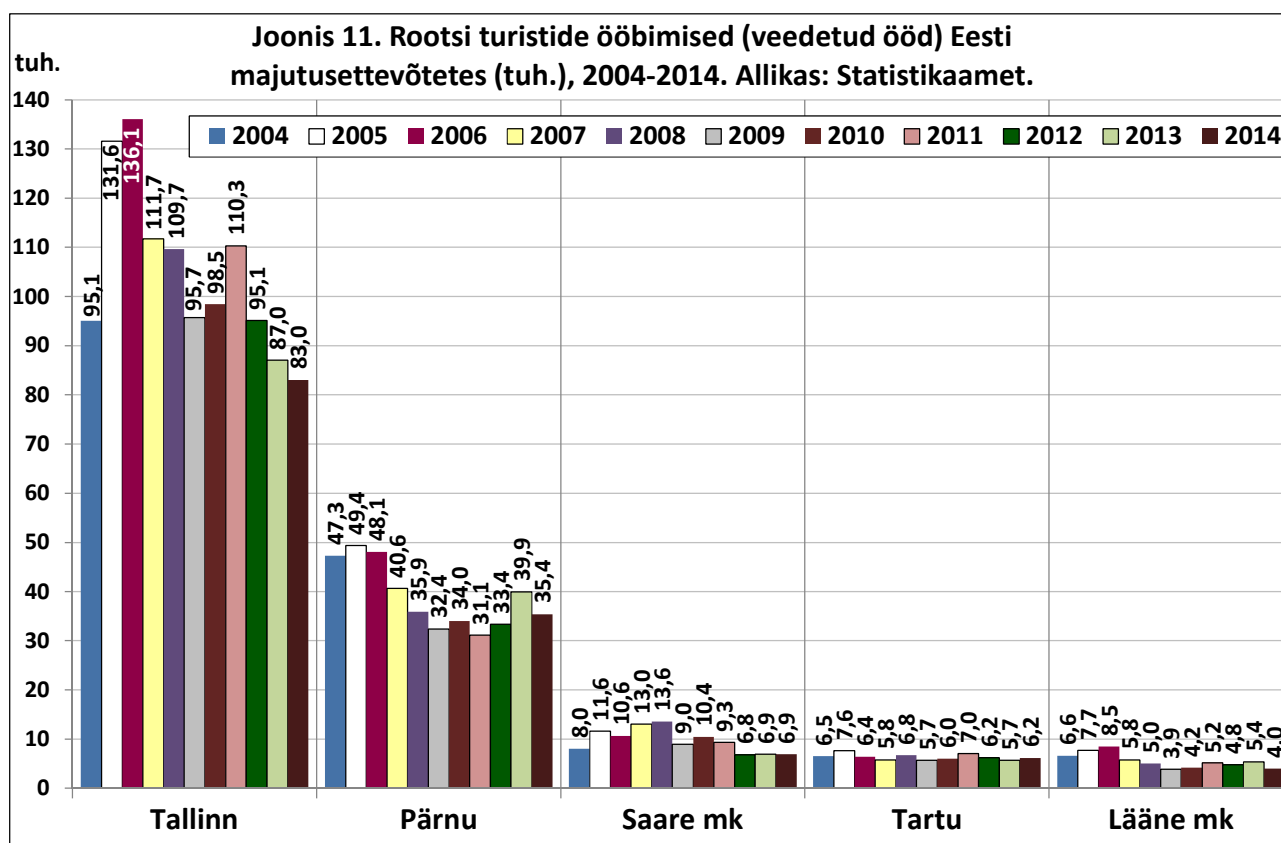
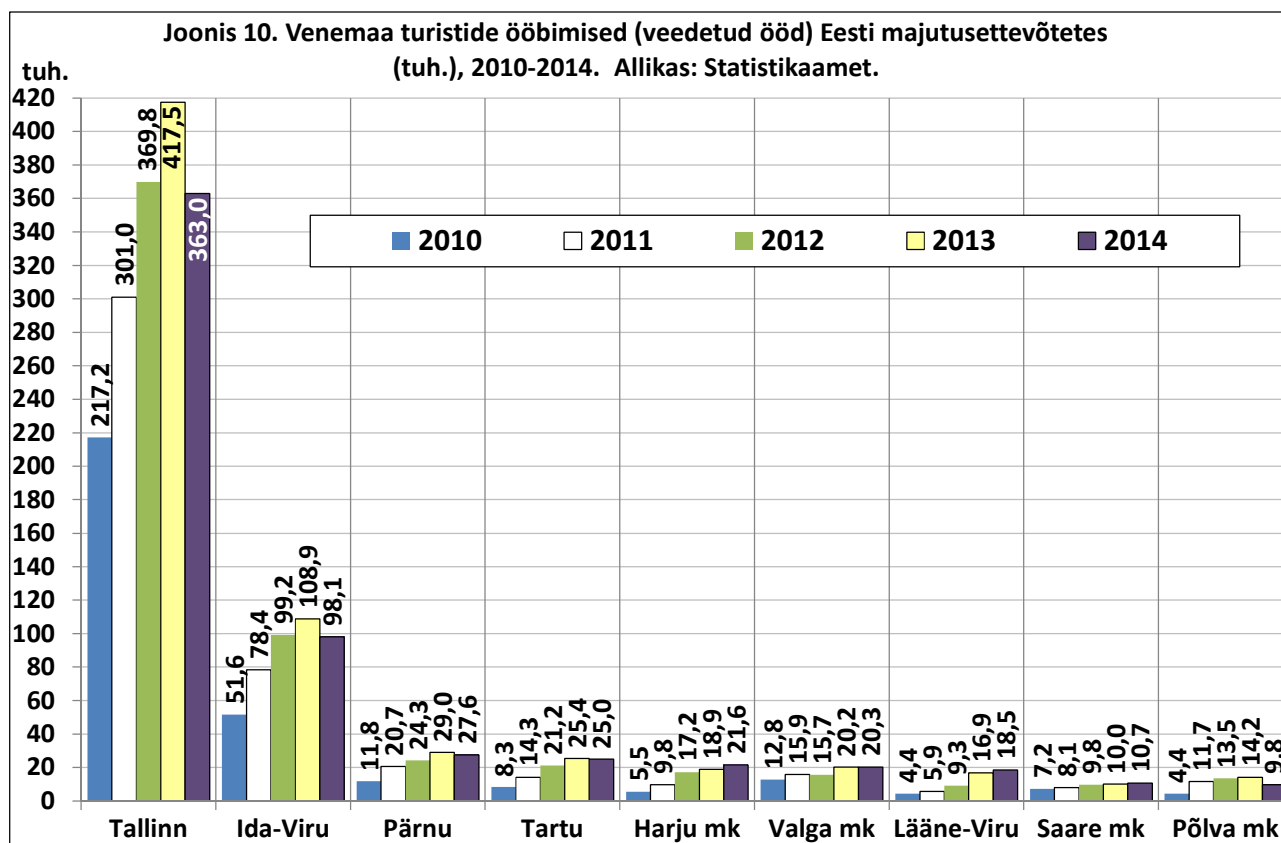
² Eesti Pank korrigeeris 2015. a. septembris 2013. ja 2014. a. reisiteenuste ekspordi näitajaid. Võrreldes varem avaldatuga on näitajad tunduvalt suuremad. Korrigeerimise vajadus tulenes sellest, et Statistikaamet tegi viimati välisküllastajate kulutuste uuringut 2009. aastal ja siiani hindas Eesti Pank välisküllastajate kulutusi Eestis selle uuringu põhjal. 2014. a. tehtud välisküllastajate kulutuste uuring (mille tulemused avaldas Statistikaamet 2015. a. suvel) näitas aga, et välisküllastajate kulutused olid vahepeal kasvanud eeldatust rohkem, mistõttu korrigeeritigi tagantjärele nii 2014. kui ka 2013. a. reisiteenuste ekspordi näitajaid. 2012. a. sama näitajat korrigeerib Eesti Pank alles 2016. a. septembris; kuni selle avaldamiseni ei ole 2012. ja 2013. a. reisiteenuste ekspordi näitajad täpselt võrreldavad.

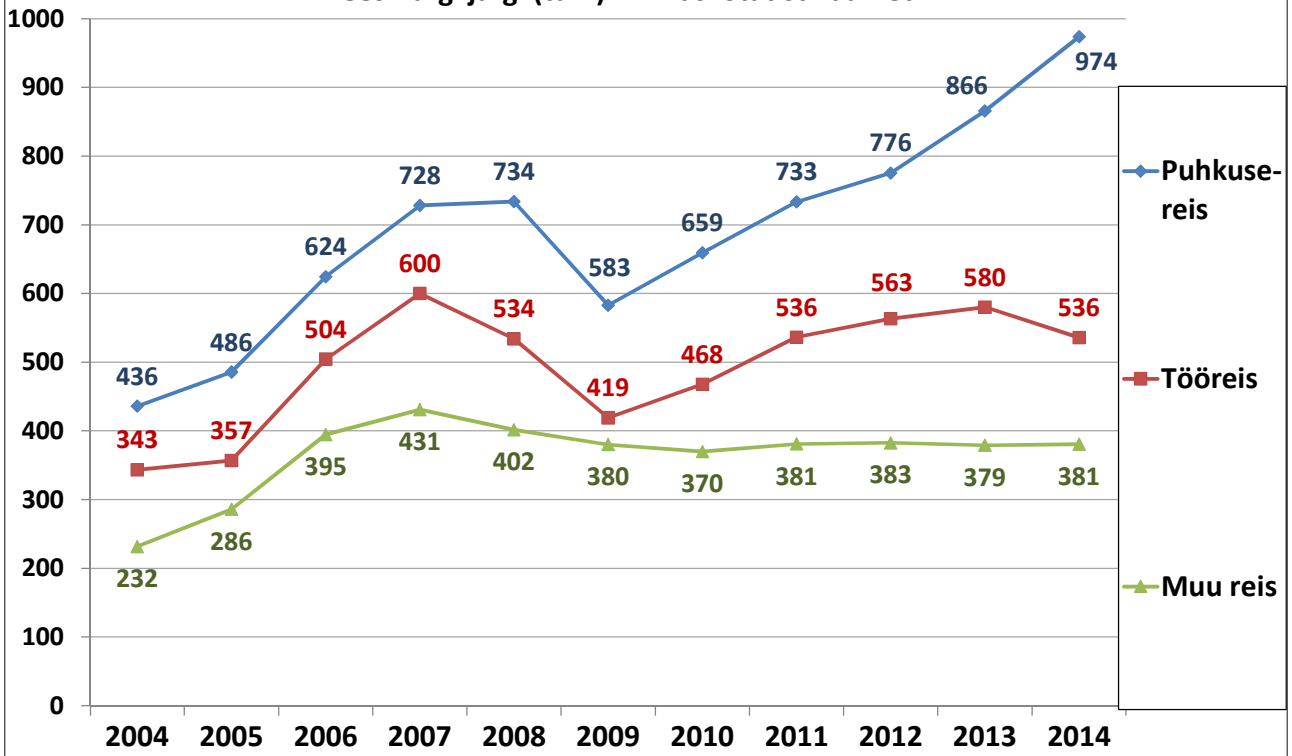

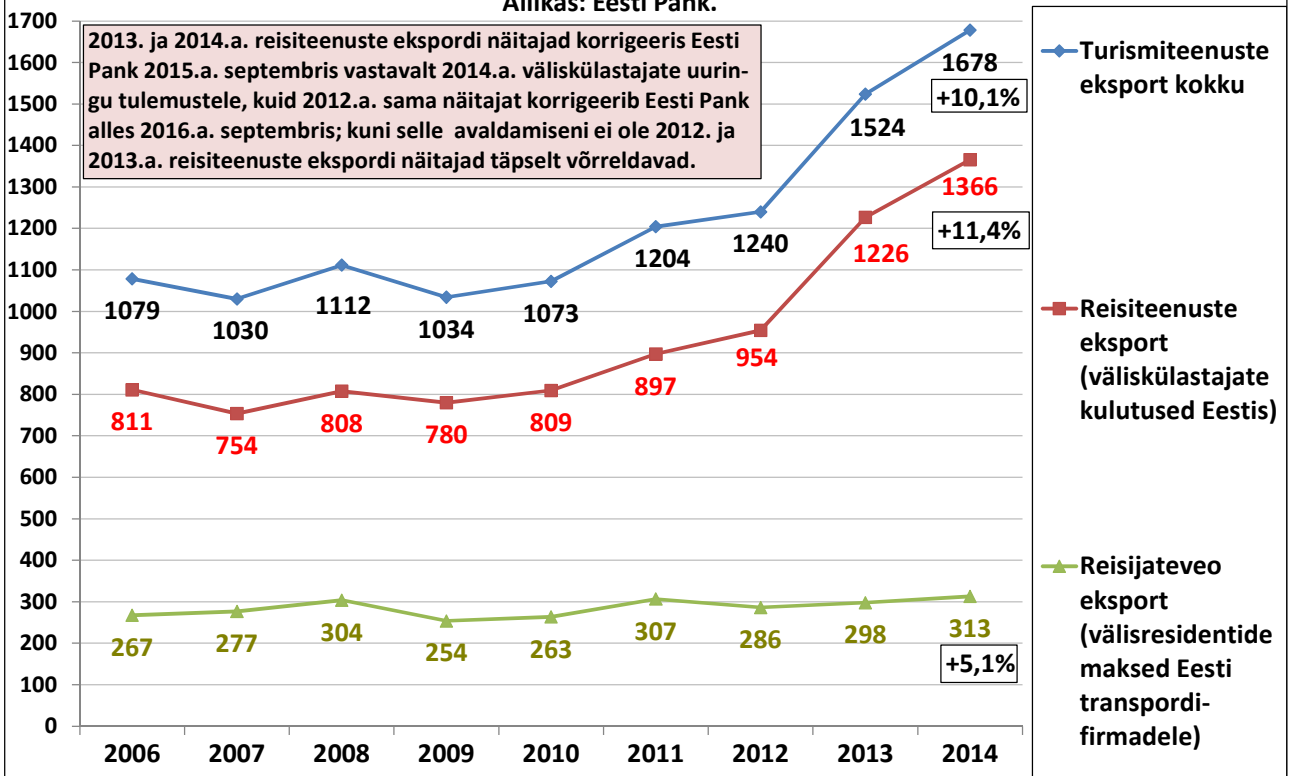

Joonis 12. Siseturistide ööbimised Eesti majutusettevõtetes reisi eesmärgi järgi (tuh.). Allikas: Statistikaamet

Joonis 13. Eesti turismiteenuste eksport, 2006-2014 (miljon eurot).

Allikas: Eesti Pank.

Eesti majutustevõtetes majutatud turistid ja nende ööbimised (elukohariigi järgi), 2010-2014. Allikas: Statistikaamet, www.stat.ee.

	Majutatud turistid					Muutus võrreldes eelneva aastaga			
	2010	2011	2012	2013	2014	2012/11	2013/12	2014/13	2014/13
kokku	2 401 763	2 725 937	2 839 895	2 980 865	3 087 070	113 958	140 970	106 205	4%
Eesti	837 811	918 018	966 376	1 040 735	1 103 755	48 358	74 359	63 020	6%
välituristid	1 563 952	1 807 919	1 873 519	1 940 130	1 983 315	65 600	66 611	43 185	2,2%
Soome	832 874	840 714	829 225	894 504	915 540	-11 489	65 279	21 036	2,4%
Venemaa	141 964	203 204	266 192	304 644	275 405	62 988	38 452	-29 239	-10%
Saksamaa	84 454	103 559	111 251	101 596	112 877	7 692	-9 655	11 281	11%
Läti	72 684	85 229	100 638	105 480	112 703	15 409	4 842	7 223	7%
Rootsi	81 196	86 287	78 412	74 313	71 963	-7 875	-4 099	-2 350	-3%
Leedu	34 107	47 003	47 397	52 201	52 522	394	4 804	321	0,6%
Suurbrit.	35 692	69 912	54 305	43 109	46 189	-15 607	-11 196	3 080	7%
Norra	40 414	51 510	48 479	36 918	36 272	-3 031	-11 561	-646	-2%
USA	20 503	23 824	29 601	27 442	32 261	5 777	-2 159	4 819	18%
Itaalia	23 017	33 618	30 574	26 506	26 968	-3 044	-4 068	462	2%
Hispaania	16 860	27 106	25 003	22 926	25 929	-2 103	-2 077	3 003	13%
Poola	19 522	27 093	25 513	26 001	25 652	-1 580	488	-349	-1%
Prantsusmaa	19 319	22 301	24 089	22 780	24 058	1 788	-1 309	1 278	6%
Jaapan	7 235	8 732	8 778	10 768	17 303	46	1 990	6 535	61%
Holland	11 713	17 968	18 279	16 358	16 543	311	-1 921	185	1%
Taani	11 140	13 902	14 091	11 900	11 729	189	-2 191	-171	-1%
Hiina	2 823	5 549	5 934	7 806	11 689	385	1 872	3 883	50%
muud riigid	108 435	140 408	155 758	154 878	167 712	15 350	-880	12 834	8%

	Ööbimised (veedetud ööd)					Muutus võrreldes eelneva aastaga			
	2010	2011	2012	2013	2014	2012/11	2013/12	2014/13	2014/13
kokku	4 700 680	5 399 392	5 544 537	5 734 033	5 809 464	145 145	189 496	75 431	1,3%
Eesti	1 496 959	1 650 527	1 721 498	1 824 707	1 890 165	70 971	103 209	65 458	4%
välituristid	3 203 721	3 748 865	3 823 039	3 909 326	3 919 299	74 174	86 287	9 973	0,3%
Soome	1 664 139	1 677 119	1 651 965	1 691 035	1 689 115	-25 154	39 070	-1 920	-0,1%
Venemaa	330 276	475 905	593 783	679 343	613 868	117 878	85 560	-65 475	-10%
Saksamaa	167 508	218 698	227 959	210 955	242 102	9 261	-17 004	31 147	15%
Läti	112 122	130 154	152 491	158 031	170 279	22 337	5 540	12 248	8%
Rootsi	168 165	179 523	161 460	159 813	149 721	-18 063	-1 647	-10 092	-6%
Suurbrit.	81 791	171 748	127 969	99 742	101 394	-43 779	-28 227	1 652	2%
Leedu	55 535	77 428	77 585	93 784	93 359	157	16 199	-425	-0,5%
Norra	102 019	122 443	111 131	91 451	86 999	-11 312	-19 680	-4 452	-5%
USA	46 305	52 387	66 725	63 690	74 249	14 338	-3 035	10 559	17%
Itaalia	54 451	79 455	70 070	62 700	63 563	-9 385	-7 370	863	1%
Hispaania	37 369	59 527	53 144	54 633	60 417	-6 383	1 489	5 784	11%
Poola	36 442	52 153	50 351	60 788	54 292	-1 802	10 437	-6 496	-11%
Prantsusmaa	44 236	51 223	54 790	52 368	53 531	3 567	-2 422	1 163	2%
Holland	24 227	38 930	38 906	34 117	35 343	-24	-4 789	1 226	4%
Jaapan	13 303	15 967	15 723	19 272	29 477	-244	3 549	10 205	53%
Taani	23 489	27 928	27 887	24 174	24 646	-41	-3 713	472	2%
Hiina	5 057	9 429	10 337	15 339	18 842	908	5 002	3 503	23%
muud riigid	237 287	308 848	330 763	338 091	358 102	21 915	7 328	20 011	6%